

Секція 3. Розвиток підприємств в умовах конструкції нової економіки

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДЕШЕВЛЕННЯ КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АПК

Закревська Л.М., канд. екон. наук,
Національний університет харчових технологій, Київ, Україна

АПК є життєво необхідною галуззю народного господарства, що потребує особливої уваги з боку держави. Від ефективності її функціонування залежить не лише розвиток країни, але й її економічна безпека. В сучасних умовах одним з головних і поки що безальтернативним способом фінансового забезпечення аграрної галузі є банківське кредитування. Тому першочерговим завданням державних інституцій є розробка інструментарію щодо забезпечення здешевлення кредитування підприємств АПК.

Механізм здешевлення кредитів в Україні для підприємств АПК регулюється Постановою КМУ від 29 квітня 2015 р. № 300 [1], у якій зазначено, що компенсації підлягають відсоткові ставки за кредитами, залученими для покриття витрат, пов'язаних із закупівлею пально-мастильних матеріалів, насіння, добрив, засобів захисту рослин, кормів, сировини та інгредієнтів для виробництва комбікормів, ветеринарних препаратів, спермопродукції, молодняка сільськогосподарських тварин та птиці, обладнання для тваринницьких ферм і комплексів, запасних частин для ремонту сільськогосподарської і зрошувальної техніки та обладнання, енергоносіїв, та оплати послуг, пов'язаних із виконанням ремонтних робіт сільськогосподарської і зрошувальної техніки, робіт (послуг) з підготовки та обробітку ґрунту, посіву, захисту рослин від хвороб і шкідників, внесення добрив та підживлення, збирання врожаю.

Міністерство аграрної політики та продовольства України визначає річні ліміти та здійснює розподіл бюджетних призначень між структурними підрозділами облдержадміністрацій пропорційно середньорічному обсягу виробництва валової продукції сільського господарства (у постійних цінах) за

попередні три роки, що передують звітному року, згідно з даними органів державної статистики.

Починаючи з 2016 року компенсація надавалась на конкурсній основі за укладеними кредитними договорами за умови, що сума відсотків за користування кредитами не перевищувала облікової ставки Національного банку, збільшеної на 3 відсоткових пункти на момент укладання договору. При цьому витрати з надання інших банківських послуг, пов'язаних з укладенням кредитного договору (розрахункове обслуговування кредиту, розгляд кредитного проекту, управління кредитами, консультаційні послуги тощо), не підлягали компенсації.

Вищезазначену норму було переглянуто в 2020 році й внесено зміни до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів [2].

Тепер, компенсація надається позичальникам за нараховані і сплачені у поточному році відсотки за користування кредитами (поновлювальними та непоновлювальними, крім овердрафтів (контокорентних кредитів) у розмірі 1,5 облікової ставки Національного банку, що діє на дату нарахування відсотків, але не вище розмірів, передбачених кредитними договорами, зменшених на 5 відсоткових пунктів.

Сума компенсації, що надається позичальнику протягом бюджетного року за короткостроковими, середньостроковими та довгостроковими кредитами, не може перевищувати: для позичальників та пов'язаних із ними осіб, які провадять діяльність у галузях тваринництва, - 15 млн. гривень; для позичальників, які мають чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній рік до 20 млн. гривень, - 5 млн. гривень.

10 березня 2021 року на засіданні Уряду було схвалено проект Постанови [3], яка оновлює Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів.

Проектом постанови пропонується:

- визначити прозорий порядок відбору претендентів на підтримку;
- уточнити напрями використання кредитних коштів:

• надається можливість отримувати компенсацію за коротко- та середньостроковими кредитами на поповнення обігових коштів (сільськогосподарські товаровиробники, які постраждали від погодних умов та яким банки реструктурували кредити, матимуть можливість отримати часткову компенсацію відсотків за кредитами);

• надається можливість отримувати компенсацію за середньо- та довгостроковими кредитами, залученими для придбання основних засобів сільськогосподарського виробництва, здійснення витрат, пов'язаних з будівництвом і реконструкцією виробничих об'єктів сільськогосподарського призначення, а також з переробкою сільськогосподарської продукції.

• визначити кінцеві терміни подачі заявок суб'єктами для отримання компенсації та реєстрів компенсаційних виплат позичальникам, які подаються до Мінекономіки уповноваженими банками (щороку до 1 листопада).

За прогнозами Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства в 2021 році скористуватися програмою та отримати компенсацію зможуть понад 4,4 тисячі сільгоспвиробників [3].

Маємо надію, що дана постанова найближчим часом вступить в дію, державним бюджетом буде передбачено на цю статтю витрат необхідні кошти. Адже цей захід дасть можливість не лише забезпечити розвиток стратегічної галузі економіки, але створить додаткові робочі місця.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів. Постанова Кабінету Міністрів України № 300 від 29 квіт. 2015 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300-2015-%D0%BF#Text>

2. Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів. Постанова Кабінету Міністрів України № 202 від 03 бер. 2020 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/202-2020-%D0%BF#Text>

3. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua>